

Σ 20.1, 26.3, 94.4, 95.5 – ΕΣΔΑ 6.1 – Α' Πρόσθετο πρωτόκολλο ΕΣΔΑ 1 – ν. 4640/2019 42.1

Αντίθετη στο Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ η επιβολή δικαστικού ενσήμου σε αναγνωριστικές αγωγές

Η επιβάρυνση του διαδίκου με δικαστικό ένσημο για την άσκηση αναγνωριστικής αγωγής, εξυπηρετεί μόνο το ταμειακό συμφέρον του Δημοσίου και δεν συνδέεται με την αποτελεσματική λειτουργία της δικαιοσύνης, αλλά καθιστώντας την δυσβάσταχτη οικονομικά αποτρέπει από την προσφυγή σ' αυτή και κατά συνέπεια περιορίζει ανεπίτρεπτα ή στερεί το συνταγματικά προστατευόμενο δικαίωμα παροχής δικαστικής προστασίας προσκρούοντας έτσι και στην ΕΣΔΑ. Την επιβολή δικαστικού ενσήμου στις καταψηφιστικές αγωγές δικαιολογεί αντίθετα ο εκτελεστός χαρακτήρα της απόφασης που εκδίδεται επ' αυτών.

ΠολΠρωτΠατρών 94/2020

(Σύνθεση: Θεοδώρα Μαρία Βρετού, Μαρία Παπακώστα – εισηγήτρια, Βάιος Τσιανάβας)

ΑΡΙΘΜΟΣ 94/2020

(Αριθμός κατάθεσης αγωγής: 1572/2019)

ΤΟ ΠΟΛΥΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΤΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές Θεοδώρα-Μαρία Βρετού, Πρόεδρο Πρωτοδικών, Μαρία Παπακώστα, Πρωτόδικη - Εισηγήτρια, Βάιο Τσιανάβα, Δικαστικό Πάρεδρο, και από τη γραμματέα Αγγελική Ρουμेलιώτη.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 14 Ιανουαρίου 2020, για να δικάσει την επόμενη υπόθεση μεταξύ:

ΤΩΝ ΕΝΑΓΟΝΤΩΝ: 1]

2]

και 3]

οι οποίοι δεν παραστάθηκαν στο ακροατήριο, αλλά εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Γεώργιο Φαφούτη (Δ.Σ. Πατρών), δυνάμει των από 15/10/2019 εγγράφων πληρεξουσίων, κατ' άρ. 96 του ΚΠολΔ, ο οποίος προσκόμισε το υπ' αριθμ. Α111494 γραμμάτιο προκαταβολής εισφορών του οικείου δικηγορικού συλλόγου.

ΤΟΥ ΕΝΑΓΟΜΕΝΟΥ:

, κατοίκου
ο οποίος δεν παραστάθηκε ούτε κατέθεσε προτάσεις.

Οι ενάγοντες ζητούν να γίνει δεκτή η από 10/6/2019 και με αριθμό καταθέσεως 1572/2019 αγωγή τους, την οποία κατέθεσαν στη γραμματεία του παρόντος Δικαστηρίου διά του ανωτέρω αναφερομένου πληρεξουσίου δικηγόρου τους. Στις 18/10/2019 οι ενάγοντες κατέθεσαν έγγραφες προτάσεις στον αρμόδιο υπάλληλο της γραμματείας, ενώ, μετά το κλείσιμο του φακέλου της δικογραφίας και δυνάμει της με αριθμό 804/6-11-2019 πράξεως του Προϊστάμενου του Πρωτοδικείου

9

Πατρών, ορίστηκαν η δικάσιμο για την εκδίκαση της υπόθεσης και η σύνθεση του Δικαστηρίου, κατά τα ανωτέρω αναφερόμενα.

Κατά τη συζήτηση της υποθέσεως, ο πληρεξούσιος δικηγόρος των εναγόντων ζήτησε να γίνουν δεκτά όσα αναφέρονται στις έγγραφες προτάσεις τους.

ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Από την υπ' αριθμ. 6819Γ'/21-6-2019 έκθεση επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή της περιφέρειας του Εφετείου Ναυπλίου με έδρα το Πρωτοδικείο Κορίνθου την οποία νομίμως προσκομίζουν οι ενάγοντες, προκύπτει ότι ακριβές αντίγραφο της υπό κρίση αγωγής, με πράξη ορισμού δικασίμου και κλήση προς συζήτηση για την ανωτέρω αναφερόμενη δικάσιμο επιδόθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα στον εναγόμενο. Ο τελευταίος, όμως, δεν εμφανίσθηκε στη δικάσιμο αυτή, κατά την οποία, η υπόθεση εκφωνήθηκε στη σειρά της και, συνεπώς, πρέπει να δικασθεί ερήμην (αρθρ. 271 παρ. 1 και 2 εδ. β' του ΚΠολΔ).

Με το άρθρο 42 του ν. 4640/2019 ορίζεται ότι «Η παράγραφος 3 του άρθρου 7 του ν.δ. 1544/1942 (Α' 189), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 70 του ν. 3994/2011 (Α' 165), το άρθρο 21 του ν. 4055/2012 (Α' 51) και το άρθρο 33 του ν. 4446/2016 (Α' 240), αντικαθίσταται ως εξής: «3. Στο τέλος, που επιβάλλεται κατά το άρθρο 2 του ν. ΓΠΝ/1912, δεν υπόκεινται οι αναγνωριστικές αγωγές για όλες τις διαφορές που υπάγονται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων και των μονομελών πρωτοδικείων, καθώς και οι αγωγές για την εξάλειψη υποθήκης και προσημείωσης και εκείνες που αφορούν την ακύρωση πλειστηριασμού». 2. Η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς αναγνωριστικές αγωγές, για τις οποίες η πρώτη συζήτηση στο ακροατήριο διενεργείται μετά την 1η Ιανουαρίου 2020, καθώς και στις αγωγές που έχουν ασκηθεί ως καταψηφιστικές πριν από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, εφόσον έχουν ήδη μετατραπεί ή μετατραπούν σε αναγνωριστικές μετά τη δημοσίευσή του και εισαχθούν σε πρώτη συζήτηση μετά την ως άνω ημερομηνία.». Εκ της διατάξεως αυτής

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

✍

✍

καθίσταται σαφές ότι στις εκκρεμείς ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών αναγνωριστικές αγωγές, είτε αυτές ασκήθηκαν εξ αρχής ως αναγνωριστικές είτε ως καταψηφιστικές, που ετράπησαν ακολούθως σε αναγνωριστικές και εισήχθησαν προς συζήτηση μετά την 1^η/1/2020, απαιτείται η καταβολή τέλους δικαστικού ενσήμου κατ' άρθ. 2 του ν. ΓΠΝ/1912. Η προκαταβολική, όμως, είσπραξη του τέλους με τον ν. 4640/2019 εκ μέρους του Δημοσίου, ήδη σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας της δίκης και επί ποσού κατά κανόνα μείζονος του τελικώς επιδικαζομένου, αντίκειται στις αρχές του κράτους δικαίου και της παροχής πλήρους και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας στους πολίτες, που θεμελιώνονται στις διατάξεις των αρθρ. 20 παρ.1, 26 παρ. 3, 94 παρ. 4, 95 παρ. 5 του Συντάγματος, 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ, 1 του πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου αυτής, 2 παρ. 3 και 14 παρ. 1 του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα. Η εξαίρεση των αναγνωριστικών αγωγών από το τέλος δικαστικού ενσήμου καθιερώθηκε και διατηρήθηκε επί μακρόν στην υπηρεσία των δικαιωμάτων ελεύθερης πρόσβασης σε δικαστήριο και ισότητας των πολιτών έναντι του νόμου. Είναι σαφές, ότι η επιβάρυνση του διαδίκου με δικαστικό ένσημο, πριν την αναγνώριση του δικαιώματός του δηλαδή σε ένα επισφαλές για τον ίδιο στάδιο της διαδικασίας, μόνον τους οικονομικά αδυνάτους αποτρέπει από την άσκηση της αγωγής ενώ οι οικονομικά ισχυροί αναλαμβάνουν ευκολότερα τον κίνδυνο απόρριψης. Η επιβολή του δικαστικού ενσήμου σε πρώιμο και επισφαλές για τον διάδικο στάδιο δεν συνδέεται με τη λειτουργία της δικαιοσύνης και δεν εξυπηρετεί παρά μόνο το ταμειακό συμφέρον του Δημοσίου, το οποίο όμως δεν μπορεί να προτάσσεται των ανθρωπίνων και συνταγματικών δικαιωμάτων. Άλλωστε, το δικαίωμα του πολίτη για παροχή έννομης προστασίας από τα Δικαστήρια αποτελεί θεμελιώδες συνταγματικό δικαίωμα (άρθρο 20 παρ. 1 Συντάγματος), το οποίο κατοχυρώνεται και από την κυρωθείσα με το ν.δ. 53/1974 Ευρωπαϊκή Σύμβαση της Ρώμης του 1950 για τα δικαιώματα του ανθρώπου (ΕΣΔΑ άρθρα 6 και 13) και αποτελεί θεμελιώδη αρχή του κράτους δικαίου. Ο ουσιαστικός νόμος καθορίζει τις ειδικότερες προϋποθέσεις για την άσκηση του δικαιώματος προσφυγής στη Δικαιοσύνη θεσπίζοντας δικονομικές προϋποθέσεις, δαπανήματα και γενικότερα διατυπώσεις για την πρόοδο της δίκης, πλην όμως, ο κοινός νομοθέτης δεν έχει απεριόριστη εξουσία προσδιορισμού των προϋποθέσεων αυτών. Οι ρυθμίσεις του ουσιαστικού νόμου πρέπει να συνάπτονται προς τη λειτουργία των Δικαστηρίων και την ανάγκη αποτελεσματικής απονομής της Δικαιοσύνης και δεν πρέπει σε καμία

περίπτωση να θέτουν αδικαιολόγητους δικονομικούς φραγμούς στην παροχή εννόμου προστασίας από τα Δικαστήρια, οι οποίοι ισοδυναμούν με κατάργηση, άμεση ή έμμεση, του σχετικού δικαιώματος, άλλως οι ρυθμίσεις αυτές είναι προδήλως αντισυνταγματικές και αντίκεινται στο άρθρο 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ. Επιπλέον, η επιβολή φορολογικού βάρους με τη μορφή του τέλους δικαστικού ενσήμου μόνο στις καταψηφιστικές αγωγές δεν συνιστούσε στέρηση του δικαιώματος αυτού, καθώς συναρτάτο με την εκτελεστότητα της απόφασης και όχι με την προσφυγή στη Δικαιοσύνη, δεδομένου ότι το δικαίωμα προσφυγής στη Δικαιοσύνη προστατευόταν επαρκώς με δυνατότητα άσκησης αναγνωριστικής αγωγής. Η διαφορετική αντιμετώπιση της καταψηφιστικής από την αναγνωριστική αγωγή στο θέμα του δικαστικού ενσήμου, είχε επαρκή δικαιολογική εξήγηση, καθώς οι αποφάσεις επί καταψηφιστικών αγωγών είναι το δίχως άλλο εκτελεστές, ενώ οι αποφάσεις επί των αναγνωριστικών αγωγών δεν είναι εκτελεστές, το δε Δημόσιο δεν στερείται του αναλογούντος δικαστικού ενσήμου που καταβάλλεται, όταν η αναγνωριστική απόφαση γίνει, με τους όρους που στο νόμο προβλέπονται, εκτελεστή. Η επέκταση του δικαστικού ενσήμου, όμως, και στις αναγνωριστικές αγωγές σημαίνει ότι πλέον καθίσταται δικονομική προϋπόθεση του παραδεκτού της παράστασης του διαδίκου, γεγονός προδήλως αντισυνταγματικό, καθώς, καθιστώντας δυσβάσταχτη οικονομικά την προσφυγή στη Δικαιοσύνη, περιορίζει και σε πολλές περιπτώσεις στερεί το συνταγματικό δικαίωμα παροχής δικαστικής προστασίας. Στα πλαίσια αυτά, ο Άρειος Πάγος με την υπ αριθμ. 675/2010 απόφαση του, έκρινε ότι η υποχρέωση καταβολής αναλογικού τέλους δικαστικού ενσήμου στις καταψηφιστικές αγωγές δεν αναιρεί το ατομικό δικαίωμα παροχής έννομης προστασίας του διαδίκου «λαμβάνομένου υπόψη ότι το εν λόγω δικαίωμα ικανοποιητικά προστατεύεται με την άσκηση αναγνωριστικού χαρακτήρα αγωγής». Είναι προφανές ότι η νομική παραδοχή του Αρείου Πάγου περί της συνταγματικότητας του δικαστικού ενσήμου προϋπέθετε την απωλεσθείσα πλέον δυνατότητα του πολίτη να προσφύγει στα Δικαστήρια με αναγνωριστική αγωγή, η άσκηση της οποίας χωρίς υποχρέωση καταβολής δικαστικού ενσήμου προστατεύει ικανοποιητικά το συνταγματικό δικαίωμα παροχής εννόμου προστασίας. Ο πολίτης, ιδίως ο οικονομικά αδύναμος, προσέφευγε στην άσκηση αναγνωριστικής αγωγής, εφόσον δεν απαιτείτο η καταβολή τέλους δικαστικού ενσήμου και, ακολούθως, σε περίπτωση επιδικάσεως συγκεκριμένου ποσού από το Δικαστήριο, προέβαινε συνήθως στην έκδοση διαταγής πληρωμής, όπου κατέβαλε πλέον το απαιτούμενο, με βάση, όμως, το επιδικασθέν και όχι το αιτηθέν ποσό, τέλος

Η
12-11-2010
ΥΠΡΜ

3ο φύλλο της υπ' αριθμ. .....94.../2020 απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών
- Τακτική Διαδικασία.

δικαστικού ενσήμου, καθόσον είχε αρθεί η υφιστάμενη αβεβαιότητα περί της ύπαρξης του δικαιώματος ή της έκτασης του. Συνεπώς, η υποχρεωτική προσκομιδή δικαστικού ενσήμου στις αναγνωριστικές αγωγές ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, λαμβανομένου υπόψη του ότι στην καθ' ύλην αρμοδιότητά του υπάγονται αγωγές με αντικείμενο άνω των 250.000 ευρώ κατ' άρ. 14 παρ. 2 σε συνδυασμό με άρ. 18 του ΚΠολΔ, ως προϋπόθεση προσφυγής στη Δικαιοσύνη, αποτελεί συνταγματικά ανεπίτρεπτο περιορισμό που παρεμποδίζει την ανοιχτή πρόσβαση κάθε πολίτη στη Δικαιοσύνη ισοδυναμώντας με έμμεση κατάργηση του προστατευόμενου και από την ΕΣΔΑ δικαιώματος παροχής εννόμου προστασίας, καθώς προσβάλλει την ίδια την υπόσταση του δικαιώματος (Ολ. ΣΤΕ 601/2012 ΝΟΒ 2012.376, Ολ. ΣΤΕ 3087/2011, Ολ. Ελ. Συν 2006/2008 Α Δημοσίευση Νόμος, Ολ. ΣΤΕ 647/2004 ΔΕΕ 2004.821. ΑΕΔ 33/1995 Δνη 1995.571, ΕΔΔΑ της 28-10-1998, Αit Mououb κατά Γαλλίας, της 15-2-2000 GarciaManipardo κατά Ισπανίας, της 19-5-2001 Kreuz κατά Πολωνίας, Απόφαση ΕΔΔΑ της 24-5-2006 επί της υπόθεσης Λιακόπουλου κατά Ελλάδος στην προσφυγή υπ αριθμ. 20627/2004, σχόλιο Κ.Μπέη κάτωθι της ΑΠ 9/2002 σε Δίκη 2002.686, Εφετείο Πειραιά 55/2009, Δίκη 2009.246 με σχόλιο Κ.Μπέη, Ψήφισμα της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων της 14^{ης}/12/2019, Απόφαση του Δ.Σ. της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων της 7^{ης}/12/2019, από 19/12/2019 Επιστολή της Ένωσης Εισαγγελέων Ελλάδας προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης, την από 24/1/2020 Γνωμοδότηση των Καθηγητών της Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ Γιάννη Δρόσου, Σπύρου Βλαχόπουλου και Γιώργου Δελλή κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών). Περαιτέρω, προϋποθέσεις για την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων των άρθρων 57 και 59 ΑΚ είναι: α) προσβολή του δικαιώματος επί της ίδιας προσωπικότητας και όχι της προσωπικότητας τρίτου, όπου μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, επί βαρείας προσβολής του τρίτου, είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι προσβάλλεται και η προσωπικότητα του προσώπου που συνδέεται στενότερα με αυτόν (βλ. Γεωργιάδη - Σταθόπουλο ό.π. άρθρο 57 αριθ.5) και β) η προσβολή να είναι παράνομη, δηλαδή χωρίς δικαίωμα ή με την άσκηση δικαιώματος, το οποίο, όμως, είτε είναι, από την άποψη της έννομης τάξης, μικρότερης σπουδαιότητας, είτε ασκείται υπό περιστάσεις που καθιστούν την άσκησή του καταχρηστική σύμφωνα με το άρθρο 281ΑΚ ή το άρθρο 25 του Συντάγματος (ΑΠ 835/72 Νοβ 21. 205, ΕφΑΘ 12154/90 ΕλλΔνη 32. 1673). Τέλος, για την επιδίκαση

χρηματικής ικανοποίησης απαιτείται και πταίσμα εκείνου από τον οποίο προέρχεται η προσβολή (ΑΠ 849/85 ΝοΒ 34. 836), η προσβολή δε πρέπει να είναι σημαντική (βλ. Γεωργιάδη - Σταθόπουλο ό.π. άρθρο 59 αριθ.8). Αρμόδιο καθ' ύλην δικαστήριο προς εκδίκαση των αξιώσεων, οι οποίες απορρέουν από τις διατάξεις των άρθρων 57 - 60 ΑΚ και οι οποίες δεν έχουν περιουσιακό χαρακτήρα, είναι, σύμφωνα και με τη διάταξη του άρθρου 18 ΚΠολΔ, το Πολυμελές Πρωτοδικείο, ως εισάγουσα (η εν λόγω αγωγή) μη περιουσιακής φύσεως διαφορά (ΕφαΘ 1711/1991 ΕλλΔνη 22.912, Γεωργιάδης Σταθόπουλος, ο.π. αριθ. 26, Βασιλείου Βαθρακοκοίλη ΚΠολΔ Ερμηνευτική - Νομολογιακή Ανάλυση, Τόμος Α', Αθήνα 1996, υπό Το άρθρο 18, αριθμός 27, σελίδα 207, Κεραμέως - Κονδύλη - Νίκα, Ερμηνεία ΚΠολΔ, Τόμος Ι, υπό το άρθρο 18, σελίδα 62). Πλην όμως, οι αγωγές αποζημίωσης και χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, που θεμελιώνονται στις διατάξεις των ανωτέρω άρθρων, υπάγονται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα, που καθορίζεται: βάσει της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς και της φύσης αυτής (Βασιλείου Βαθρακοκοίλη, Ερμηνεία - Νομολογία Αστικού Κώδικα, Τόμος Α', Αθήνα 2001, υπό το άρθρο 57, αριθμοί 43, 48, σελίδες 282 - 283). Επομένως, όταν το κύριο αίτημα της αγωγής, το οποίο είναι καθοριστικό για τον προσδιορισμό της καθ' ύλην αρμοδιότητας, αφορά χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης που θεμελιώνεται στις παραπάνω διατάξεις για την προσβολή της προσωπικότητας, αρμόδιο καθ' ύλην είναι ανάλογα με το αιτούμενο ποσό δικαστήριο και όχι το Πολυμελές Πρωτοδικείο λόγω του σφραγισμένου μη περιουσιακής φύσεως αιτήματος για παράλειψη μελλοντικής προσβολής της προσωπικότητας (ΑΠ 1750/2014 ΤΝΠ Νόμος). Εξάλλου, στην κατά τη διάταξη του άρθρου 18 ΚΠολΔ, καθ' ύλην αρμοδιότητα των πολυμελών πρωτοδικείων υπάγονται όλες οι χρηματικώς αποτιμητές διαφορές που δεν υπάγονται στην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων και των μονομελών πρωτοδικείων, που είναι δεικτικές χρηματικής αποτίμησης και έχουν αντικείμενο αξίας άνω των 250.000 ευρώ (άρθρο 14 ΚΠολΔ), καθώς και οι μη αποτιμητές σε χρήμα διαφορές που δεν υπάγονται στην κατ' άρθρο 17 αρμοδιότητα του μονομελούς πρωτοδικείου και αν ακόμη η απόφαση μπορεί να έχει συνέπειες οικονομικής φύσης. Περαιτέρω, στο άρθρο 9 του ΚΠολΔ ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι για την εκτίμηση του αντικειμένου της διαφοράς λαμβάνεται υπόψη το αίτημα της αγωγής, ότι δεν συνυπολογίζονται οι παρεπόμενες αιτήσεις για καρπούς, τόκους και έξοδα και ότι συνυπολογίζονται περισσότερες απαιτήσεις που επιδιώκονται με την ίδια αγωγή. Από τις προαναφερόμενες διατάξεις του ανωτέρω άρθρου συνάγεται ότι, όταν στο ίδιο

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Η
ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

δικόγραφο σωρεύονται περισσότερες απαιτήσεις, του ίδιου ενάγοντος κατά του ίδιου εναγομένου, η σώρευση των οποίων αποτελεί δικαίωμα του ενάγοντος, η αρμοδιότητα, ανεξαρτήτως αν οι απαιτήσεις απορρέουν από την ίδια ιστορική και νομική αιτία ή όχι, προσδιορίζεται από το σύνολο των απαιτήσεων, παρά την αυτοτέλεια κάθε σωρευόμενης απαίτησης έναντι των άλλων. Αν οι σωρευόμενες απαιτήσεις ή κάποια από αυτές δεν είναι αποτιμητή σε χρήμα ή υπάγεται στην εξαιρετική αρμοδιότητα του Ειρηνοδικείου ή του Μονομελούς Πρωτοδικείου, συνυπολογισμός δεν χωρεί. Στην περίπτωση αυτή το δικαστήριο θα ερευνήσει την αρμοδιότητα για κάθε απαίτηση, ανάλογα με το ποσό αν είναι αποτιμητή σε χρήμα και ανάλογα με τη φύση της αν δεν είναι αποτιμητή σε χρήμα. Αν για κάθε μία είναι αρμόδιο το δικαστήριο θα εκδικαστούν από αυτό, ενώ αλλιώς το δικαστήριο θα κρατήσει εκείνη, για την οποία έχει αρμοδιότητα, και θα παραπέμψει την άλλη για την οποία δεν έχει αρμοδιότητα στο αρμόδιο δικαστήριο, εκτός αν έχουν συνάφεια μεταξύ τους. Στην τελευταία, δε, περίπτωση της συνάφειας θα εφαρμοστούν οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 31 του ΚΠολΔ, οπότε στην αρμοδιότητα του Πολυμελούς Πρωτοδικείου υπάγεται και η σωρευόμενη συναφή απαίτηση, για την οποία καθ' ύλην αρμόδιο είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο ή το Ειρηνοδικείο (βλ. σχετικώς Βασιλείου Βαθρακοκοΐλη, ΚΠολΔ Ερμηνευτική - Νομολογική Ανάλυση. Τόμος Α'. Αθήνα 1996, υπό το άρθρο 9, αριθμοί 12, 14, σελίδες 132, 133). Συναφείς δε είναι οι υποθέσεις όταν τα αντικείμενά τους εντάσσονται στην ίδια έννομη σχέση ή συνδέονται με τον δεσμό της προδικαστικότητας ή απορρέουν από το ίδιο βιοτικό συμβάν (βλ. Νίκα σε Κεραμέως/Κονδύλη/Νίκα «Ερμηνεία ΚΠολΔ», τόμο Ι, άρθρο 31, αριθ. 4-5, σελ. 76, με σχετικές παραπομπές στην θεωρία και στην νομολογία).

Οι ενάγοντες, με την υπό κρίση αγωγή τους, εκθέτουν ότι, κατά τον αναφερόμενο σε αυτή τόπο και χρόνο και υπό τις ειδικότερα περιγραφόμενες συνθήκες, ο εναγόμενος προέβη στις λεπτομερώς περιγραφόμενες παράνομες και υπαίτιες σε βάρος τους πράξεις και υπό τις αναφερόμενες περιστάσεις, οι οποίες συνιστούν ποινικά αδικήματα, προσέβαλαν την προσωπικότητά τους, την τιμή και τη φήμη αυτών, προκαλώντας τους ηθική βλάβη, κατά τα ειδικότερα εκτιθέμενα. Με βάση το ιστορικό αυτό, ζητούν, κατόπιν νομοτύπου τροπής του αιτήματος της αγωγής σε εν όλω έντοκο αναγνωριστικό κατ' άρ. 223 εδ. β' του ΚΠολΔ, α) να αναγνωρισθεί

5

Γ

5

ότι ο εναγόμενος υποχρεούται να καταβάλει i) στον πρώτο ενάγοντα το ποσό των 29.955 ευρώ, ii) στο δεύτερο ενάγοντα το ποσό των 59.955 ευρώ και iii) στον τρίτο ενάγοντα το ποσό των 79.955 ευρώ ως χρηματική ικανοποίηση για την αποκατάσταση της ηθικής βλάβης που υπέστησαν, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής μέχρι την πλήρη εξόφληση, επιφυλασσόμενοι να διεκδικήσουν πέραν των ανωτέρω το ποσό των σαράντα πέντε (45) ευρώ έκαστος εξ αυτών ενώπιον του αρμοδίου ποινικού Δικαστηρίου παριστάμενοι ως πολιτικώς ενάγοντες, να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να παύσει την προσβολή της προσωπικότητάς τους και να του απαγορευθεί η προσβολή αυτής στο μέλλον, να απαγγελθεί σε βάρος του εναγομένου προσωπική κράτηση διάρκειας μέχρι τριών μηνών για κάθε μελλοντική προσβολή, να κηρυχθεί η εκδοθησομένη απόφαση προσωρινά εκτελεστή και, τέλος, να καταδικαστεί ο εναγόμενος στα δικαστικά τους έξοδα.

Με αυτό το περιεχόμενο και αίτημα, η κρινόμενη αγωγή, στο δικόγραφο της οποίας σωρεύεται αίτημα αποτιμητό αλλά και μη αποτιμητό σε χρήμα, αναρμοδίως εισάγεται ως προς το πρώτο ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου, καθόσον υπάγεται στην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών (άρ. 14 παρ. 2, 22, 35 και 41 ΚΠολΔ), πλην, όμως, το παρόν Δικαστήριο ως ανώτερο του καθ' ύλην αρμοδίου έχει τη διακριτική ευχέρεια να καταστήσει το ίδιο αρμόδιο για υπόθεση κατώτερου Δικαστηρίου που εισήχθη σε αυτό αναρμοδίως (άρ. 18, 31 και 47 ΚΠολΔ), εφόσον στην συγκεκριμένη περίπτωση κρίνει αυτό σκόπιμο για την αποτροπή παρέλκυσης της δίκης και την εξυπηρέτηση της αρχής της οικονομίας της δίκης [ΕφΑθ 1504/2010 ΕφΑΔ 2010.1356, ΕφΠατρ 985/2009 ΑχΝομ 2010.414, ΕφΑθ 6546/2008 ΕλλΔνη 2009.557], το οποίο κατά τα λοιπά τυγχάνει καθ' ύλην και κατά τόπον (άρθρα 18, 22 ΚΠολΔ), προκειμένου να συζητηθεί κατά την τακτική διαδικασία, είναι δε αρκούντως ορισμένη, πλην του αιτήματος περί υποχρέωσης του εναγομένου να παραλείπει στο μέλλον κάθε προσβολή της προσωπικότητας των εναγόντων, το οποίο πρέπει ν' απορριφθεί ως απαράδεκτο λόγω αοριστίας, διότι δεν γίνεται επίκληση στην αγωγή πραγματικών περιστατικών από τα οποία να προκύπτει η ύπαρξη βάσιμης απειλής και πραγματικού κινδύνου επικείμενης προσβολής της προσωπικότητάς τους (ΕφΘεσ 2645/2002, Αρμ 2004/860, ΕφΛαρ 431/2000, ΕλλΔ/νη 2001/499, ΠΠρΣυρ 38/2015 ΝΟΜΟΣ, ΠΠρΑθ 3284/2013 ΝΟΜΟΣ). Περαιτέρω, η αγωγή είναι νόμιμη, ερειδόμενη στις διατάξεις των άρθρων 57, 59, 299, 300, 330, 346, 914, 920 και 932 ΑΚ, 361, 362 και 363 ΠΚ, 70 και 176 ΚΠολΔ, πλην α) του

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

αιτήματος περί παύσεως της προβολής της προσωπικότητας των αιτούντων, το οποίο πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμο, καθόσον η άρση της προβολής προϋποθέτει η τελευταία να είναι παρούσα και ενεργή, ενώ αν έχει συντελεστεί και παραμένουν τα αποτελέσματά της, όπως εν προκειμένω, δεν νοείται άρση της με την έννοια του άρ. 57 του ΑΚ, αλλά γεννώνται άλλες αξιώσεις με αποκαταστατικό χαρακτήρα (λ.χ. αποκατάσταση ηθικής βλάβης, αποζημίωση) [ορ. Απόστολο Γεωργιάδη, Σύντομη Ερμηνεία Αστικού Κώδικα, έκδ. 2010, άρθρο 57], β) του αιτήματος περί κηρύξεως της παρούσης προσωρινά εκτελεστής, το οποίο πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμο, καθόσον προσωρινά εκτελεστές κηρύσσονται μόνο οι καταψηφιστικές αποφάσεις. Επομένως, η αγωγή, κατά το μέρος που κρίθηκε νόμιμη, πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα, δεδομένου ότι, εν προκειμένω, η υπό κρίση αγωγή, η οποία συζητήθηκε μετά την 1^η/1/2020, ως θεραπεία σε αναγνωριστική υπόκειται, σύμφωνα με το άρθρο 42 του Ν. 4640/2019, στην καταβολή τέλους δικαστικού ενσήμου, ωστόσο, οι ρυθμίσεις του εν λόγω νόμου κρίνονται, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στη μείζονα σκέψη της παρούσης, ως αντικείμενες στο Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ και, ως εκ τούτου, μη εφαρμοστέες

Κατά της κρινόμενης αγωγής δεν υφίσταται ένσταση εξεταζόμενη αυτεπαγγέλτως και σχετικώς με τα αναφερόμενα στο δικόγραφο της γεγονότα επιτρέπεται ομολογία. Πρέπει, κατά συνέπεια, να γίνει δεκτή ως βάσιμη και κατ' ουσίαν, διότι, εφόσον ο εναγόμενος ερημοδικεί, αποδεικνύονται πλήρως οι περιεχόμενοι στο δικόγραφο της πραγματικοί ισχυρισμοί, δοθέντος ότι θεωρούνται ως ομολογημένοι εκ μέρους του ερημοδικαζόμενου εναγομένου (άρθρ. 271 παρ. 3 ΚΠολΔ) και να αναγνωριστεί ότι ο εναγόμενος οφείλει να καταβάλει σε έκαστο των εναγόντων το ποσό των πέντε (5.000) χιλιάδων ευρώ ως χρηματική ικανοποίηση για την αποκατάσταση της ηθικής τους βλάβης, το οποίο, εκτιμώντας τις συνθήκες, την υπαιτιότητα του εναγομένου, το είδος και τη βαρύτητα της προσβολής, την εν γένει ψυχική ταλαιπωρία των εναγόντων, συνεκτιμώντας την οικονομική κατάσταση των διαδίκων, αλλά και με βάση τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής, κρίνεται εύλογο και δίκαιο (άρθρο 932 εδ. α' ΑΚ), καθόσον η ερημοδικία του εναγομένου δεν επηρεάζει την κρίση του Δικαστηρίου που προσδιορίζει κυριαρχικά ποιο το εύλογο ύψος αυτής (ΑΠ 609/1992 ΕλΔνη 34.1068), με το νόμιμο τόκο από την επομένη της επιδόσεως της αγωγής μέχρι την πλήρη εξόφληση (άρ. 346 ΑΚ). Τέλος, πρέπει να

οριστεί το προκαταβλητέο παράβολο για την άσκηση ανακοπής ερημοδικίας από τον εναγόμενο κατά της παρούσης (άρθρο 505 παρ. 2 ΚΠολΔ) και να επιβληθούν τα δικαστικά έξοδα των εναγόντων σε βάρος του εναγομένου στο σύνολό τους λόγω της ήττας του (άρθρο 178 παρ. 2 περ. β' ΚΠολΔ), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο διατακτικό της παρούσης.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΔΙΚΑΖΕΙ ερήμην του εναγομένου.

ΟΡΙΖΕΙ το παράβολο ανακοπής ερημοδικίας στο ποσό των διακοσίων πενήντα (250) ευρώ.

ΔΕΧΕΤΑΙ την αγωγή.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι ο εναγόμενος οφείλει να καταβάλει σε έκαστο των εναγόντων το ποσό των πέντε (5.000) χιλιάδων ευρώ ως χρηματική ικανοποίηση για την αποκατάσταση της ηθικής τους βλάβης, με το νόμιμο τόκο από την επομένη της επιδόσεως της αγωγής μέχρι την πλήρη εξόφληση.

ΕΠΙΒΑΛΛΕΙ σε βάρος του εναγομένου τα δικαστικά έξοδα των εναγόντων, το ύψος των οποίων καθορίζει στο ποσό των τετρακοσίων τριάντα (430) ευρώ.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Η
ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

Κρίθηκε, αποφασίστηκε στις 4-2-2020 και δημοσιεύτηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στην Πάτρα στις 4-2-2020 απόντων των διαδίκων και του πληρεξουσίου δικηγόρου των εναγόντων.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Σχόλιο

Η δημοσιευόμενη απόφαση αξίζει ανεπιφύλακτα επιδοκίμασias κατά το σκέλος της που έκρινε ανίσχυρη ως αντισυνταγματική τη νομοθετική διάταξη (ν. 4640/2019 άρθρο 42.1) που επέβαλε δικαστικό ένσημο σε αναγνωριστικές αγωγές υπαγόμενες στην υλική αρμοδιότητα του πολυμελούς πρωτοδικείου. Στις αιτιολογίες της, που στηρίζονται σε γνωμοδότηση καθηγητών του Συνταγματικού Δικαίου, σε προβεβλημένες θέσεις συγγραφέων παλαιότερα και σε προηγούμενη σχετική νομολογία (όπου εκτενώς παραπέμπει) θα μπορούσε να προστεθεί και η αντίθεση της ανωτέρω ρυθμίσεως στην συνταγματική αρχή της ισότητας (Σ 4.2), αφού τίποτε δεν φαίνεται να δικαιολογεί τη διαφορετική μεταχείριση των υπαγόμενων στην υλική αρμοδιότητα μονομελούς πρωτοδικείου ή ειρηνοδικείου αναγνωριστικών αγωγών, που εξαιρούνται από την επιβάρυνση του δικαστικού ενσήμου, πράγμα που δεν αποκλείεται εξάλλου να προκαλέσει (αν δεν προκάλεσε ήδη) στην πράξη την παράκαμψη της ρυθμίσεως με άσκηση αγωγών ενώπιον των κατώτερων δικαστηρίων για μέρος μόνο της απαιτήσεως και αναγγελία στο στάδιο της εκτελέσεως για το σύνολό της, συνδυαζόμενη με διαταγή πληρωμής βασισμένης στην εν τω μεταξύ τυχόν ευνοϊκή δικαστική απόφαση.

Επιφυλάξεις δικαιολογούνται εντούτοις σε σχέση με την παραδοχή του δικαστηρίου ότι είναι ανεκτή η επιβάρυνση με δικαστικό ένσημο των καταψηφιστικών αγωγών, με την αιτιολογία ότι είναι εκτελεστή η επ' αυτών απόφαση. Ο εκτελεστός χαρακτήρας της απόφασης μπορεί μεν να δικαιολογεί την επιβάρυνση του ενάγοντα με το τέλος απογράφου μετά την έκδοσή της, οπότε είναι πλέον γνωστά τόσο το ευνοϊκό για τον ενάγοντα αποτέλεσμα της δίκης, όσο και το ακριβές ποσό που επιδικάστηκε, αλλά και η μετακύλισή του στον ηττηθέντα εναγόμενο με την καταδίκη αυτού στα δικαστικά έξοδα. Η επιβάρυνση όμως του ενάγοντα με δικαστικό ένσημο ήδη κατά την εκδίκαση της καταψηφιστικής αγωγής επιβάλλεται σε εξίσου -κι αυτή- με την αναγνωριστική αγωγή «πρώιμο και επισφαλές στάδιο», αφού η έκβαση της δίκης αφενός δεν αποκλείεται να είναι τελικά δυσμενής για τον ενάγοντα, στον οποίο δεν επιστρέφεται το δικαστικό ένσημο αν απορριφθεί η αγωγή και αφετέρου είναι πιθανό, ακόμη και σε περίπτωση ευνοϊκής γι' αυτόν αποφάσεως, το επιδικαζόμενο ποσό να υπολείπεται σημαντικά εκείνου επί του οποίου υπολογίστηκε το δικαστικό ένσημο, η δε διαφορά δεν επιστρέφεται. Η απλή επίκληση λοιπόν από το Πρωτοδικείο Πατρών της αποφάσεως του Αρείου Πάγου 675/2010, δίχως ειδικότερο προβληματισμό, δεν επίλυει από μόνη της το ζήτημα που μάλλον επιβάλλεται να επανεξεταστεί από τα δικαστήρια, ιδίως ενόψει της οριστικής απώλειας του καταβληθέντος δικαστικού ενσήμου σε περίπτωση απορρίψεως της καταψηφιστικής αγωγής ολικά ή εν μέρει (κατά το αναλογούν στην απόρριψη μέρος του), οπότε η παρά ταύτα διατήρηση της επιβάρυνσης του ενάγοντα «δυοίν θάτερον»: είτε καταντά τιμωρία του που προσέφυγε στη δικαιοσύνη είτε εξυπηρετεί απλώς το ταμειακό συμφέρον του Δημοσίου, συνιστώντας σε αμφότερες τις περιπτώσεις ανεπίτρεπτο περιορισμό του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος δικαστικής προστασίας.

Κ. Παναγόπουλος